

Toetsingsdocument

Brancheverduurzamingsplan verpakkingen 2015-2017

Farmacie en zelfzorggeneesmiddelen

Brancheplan verduurzaming verpakkingen – op weg naar 2018

Biosimilars en generieke geneesmiddelindustrie Nederland (Bogin)

Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen Nederland (Nefarma)

Fabrikanten en Importeurs van Zelfzorggeneesmiddelen (Neprofarm)

Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering van de Pharmacie (KNMP)

Wetenschappelijke toetsingscommissie KIDV

8 juli 2016

Ter introductie

In de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 hebben het bedrijfsleven, de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de Rijksoverheid afgesproken om brancheverduurzamingsplannen voor verpakkingen op te stellen met daarin de hoogst haalbare doelen voor 2018 (en dat zij dit in 2018 ook doen voor 2022).

Met de uitvoering van deze afspraak introduceert Nederland een novum in Europa: het is voor het eerst dat er stelselmatig en branche-breed afspraken worden gemaakt over het verduurzamen van de productverpakkingsketen. Dit geeft onder andere een impuls aan de circulaire economie voor verpakken. Naast de doelen die in de Raamovereenkomst zijn gesteld voor het percentage hergebruik van verpakkingsmateriaal, worden nu ook afspraken gemaakt voor duurzamer verpakken. De plannen liggen in het verlengde van de Europese verplichting inzake de essentiële eisen voor verpakkingen.

Bij het opstellen van de brancheverduurzamingsplannen is gekozen voor een methodiek waarbij hoogst haalbare doelen door de branches worden opgesteld naar aanleiding van de verduurzamingsprestaties van de koplopers in die branches. Hierdoor krijgt de verduurzaming van branches een impuls. Bij de vertaling van de hoogst haalbare doelen naar middenmoters en achterblijvers, worden deze bedrijven niet met naam genoemd. Dit mede omdat er binnen een branche sprake kan zijn van concurrentiegevoelige gegevens die niet zomaar kunnen worden gedeeld door de branches en hun leden/bedrijven.

Een onafhankelijke commissie, bestaande uit vier wetenschappers van vier verschillende universiteiten, toetst onder regie van het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV) de hoogst haalbare doelen. De Raad van Advies van het KIDV geeft hierover advies aan het bestuur van het KIDV. Op basis van het oordeel van de toetsingscommissie – en na advies hierover door de Raad van Advies van het KIDV - stelt het KIDV-bestuur de brancheverduurzamingsplannen vast, waarna ze worden aangeboden aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu (IenM). Het ministerie van IenM kan de plannen met de hoogst haalbare doelen gebruiken bij het opstellen van beleid.

De rol van de toetsingscommissie is om de brancheverduurzamingsplannen te toetsen op kwantitatieve en kwalitatieve onderbouwing van de geformuleerde hoogst haalbare doelen. De toetsingscommissie kan hierbij slechts aangeven of het plan ambitieus en realistisch is op basis van haar kennis en ervaring. De toetsingscommissie kan branches in het toetsingsproces wel stimuleren om de lat zo hoog mogelijk te leggen en te zorgen voor een goede onderbouwing van de hoogst haalbare doelen, maar kan daarbij niets afdwingen.

De toetsingscommissie heeft geadviseerd om daadwerkelijk de hele branche te binden aan de brancheverduurzamingsplannen en de hoogst haalbare doelen. De komende tijd zal bekeken worden door het ministerie in hoeverre dit wenselijk en mogelijk is.

Het antwoord op de vraag of er vanuit de brancheverduurzamingsplannen en de hoogst haalbare doelen strijd is met bijvoorbeeld mededingingsregels en/of Europese regelgeving, valt niet onder de competentie van de toetsingscommissie, maar onder het ministerie van IenM.

Toetsing door de toetsingscommissie

De toetsingscommissie, bestaande uit:

- Prof. dr. Jacqueline Cramer, hoogleraar Duurzaam Innoveren, Universiteit Utrecht,
- Prof. dr. ir. Roland ten Klooster, Leerstoel Packaging Design and Management aan de Universiteit Twente en ontwerper/adviseur bij Plato product consultants,
- Dr. Ulphard Thoden van Velzen, WUR, DLO onderzoeker aan Wageningen UR Food & Biobased Research,
- Dr. ir. Renee Wever, assistent professor design engineering, TU Delft,

heeft met ondersteuning van verpakkingskundigen:

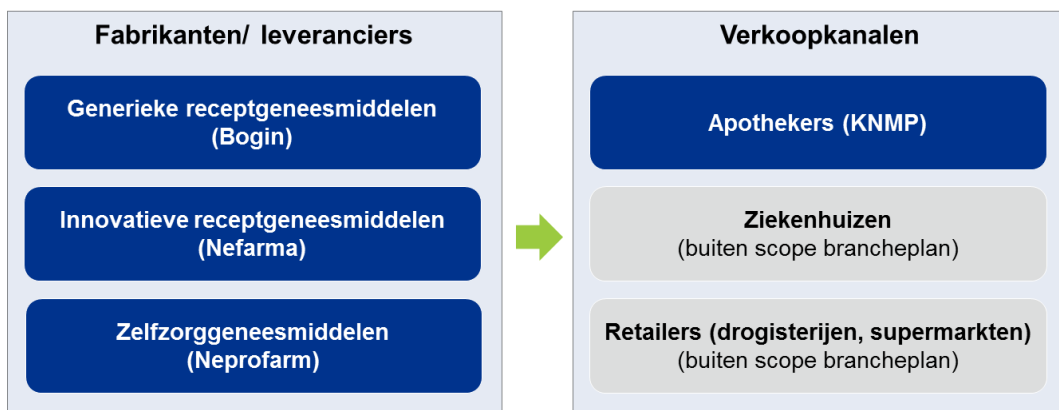
- Johan Glaser, directeur Packz B.V.,
- Siem Haffmans, managing partner bij Partners for Innovation,
- Maarten van Hest, eigenaar en consultant bij Van Hest Packaging Concept,
- Dick de Koning, directeur Packz B.V.,

het brancheverduurzamingsplan 'Farmacie en zelfzorggeneesmiddelen' getoetst op 12 mei 2015.

De toetsingscommissie concludeert dat de doelen in het brancheverduurzamingsplan verpakkingen 'Farmacie en zelfzorggeneesmiddelen' hoogst haalbaar en realistisch zijn - op basis van kennis en ervaring van de toetsingscommissie - en dat de aanbevelingen van de toetsingscommissie naar aanleiding van de toetsing voor het grootste deel zijn overgenomen, of dat de branche een inhoudelijke reactie heeft gegeven op de aanbevelingen in het aangepaste brancheverduurzamingsplan.

1. Overwegingen van de toetsingscommissie bij het bestuderen van het brancheverduurzamingsplan verpakkingen van 'Farmacie en zelfzorggeneesmiddelen' en de hoogst haalbare doelen

Het brancheverduurzamingsplan begint met een introductie van de markt. De branche 'Farmacie en zelfzorggeneesmiddelen' wordt gevormd door de leden van de brancheorganisaties Biosimilars en generieke geneesmiddelindustrie Nederland (Bogin), de Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen Nederland (Nefarma), de Fabrikanten en Importeurs van Zelfzorggeneesmiddelen (Neprofarm) en de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering van de Pharmacie (KNMP). Deze leden produceren en verkopen generieke en innovatieve receptgeneesmiddelen en zelfzorggeneesmiddelen; zij vertegenwoordigen ongeveer 90% van de bedrijven in Nederland die geneesmiddelen produceren en verkopen. Onderstaand overzicht toont de structuur van de branche en de scope van dit brancheplan.

De branche is sterk internationaal georiënteerd. Ongeveer 85% van de producten wordt in het buitenland geproduceerd en komt in de originele verpakking in Nederland op de markt. De betreffende leden kunnen de primaire en secundaire verpakkingen van hun producten daarom meestal niet direct beïnvloeden. Doordat de Nederlandse markt vaak minder dan 1% van de mondiale omzet van internationale farmaceutische bedrijven vertegenwoordigt, worden geen uitzonderingen gemaakt voor deze markt met betrekking tot (duurzamere) verpakkingen.

In het brancheverduurzamingsplan is opgenomen dat de branches bij de Europese koepelorganisaties en bij de internationale hoofdkantoren schriftelijk en waar mogelijk mondeling uitleg geven over de Nederlandse situatie met betrekking tot de verduurzaming van verpakkingen. Dat geldt ook voor de kansen en eventuele verplichtingen die dit met zich mee kan brengen, voor leden die op de Nederlandse markt opereren naar aanleiding van de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 – 2022 en de uitwerking daarvan in dit brancheplan. Tevens houden de brancheorganisaties de genoemde Europese en internationale organisaties jaarlijks op de hoogte van de Nederlandse ontwikkelingen en de implicaties daarvan.

Jaarlijks gebruikt de branche ongeveer 36.000 ton verpakkingsmateriaal in Nederland (Afvalfonds 2013). Het grootste gedeelte hiervan bestaat uit papier (54%), kunststof (29%) en glas (11%). Hiervan betreft 49% generieke en 27% innovatieve receptgeneesmiddelen, 24% zijn zelfzorggeneesmiddelen.

De branche-brede ontwikkelingen sinds het eerste Convenant Verpakkingen in 1991 betreffen bij primaire verpakkingen (zoals blisters) een focus op het uitfaseren van PVC, daar waar alternatieven mogelijk zijn. Bij secundaire verpakkingen (volgens definitie van de branche de tweede laag, zoals vouwdoosjes om strips) betreft het een focus op gewichtsreductie. Bij tertiaire verpakkingen (bijvoorbeeld omdozen en folies, waarin

de producten worden omgepakt; dit gebeurt voor 85% in het buitenland) ligt de focus op gewichtsreductie en volume.

2. Overwegingen van de toetsingscommissie bij de toetsingszitting

De branche heeft na enkele revisieslagen met het KIDV een toetsbaar brancheverduurzamingsplan verpakkingen ingediend op 23 maart 2015. Dit plan is getoetst op 12 mei 2015. In de toetsingszitting hebben vertegenwoordigers van de vier brancheorganisaties (Bogin, Nefarma, Neprofarm en KNMP), samen met drie vertegenwoordigers van lid-bedrijven, gereageerd op vragen van de toetsingscommissie en uitgelegd waarom de doelen hoogst haalbaar en realistisch zijn. De hoogst haalbare doelen en overwegingen daaromtrent staan in hoofdstuk 6 van dit document. Hieronder volgt een schets van overige relevante zaken die zijn uitgewisseld tussen de branches en de toetsingscommissie.

Voor wat betreft de milieudruk van het verpakte product, bestuderen de branches met de ministeries van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) en Infrastructuur en Milieu (IenM) de milieudruk van geneesmiddelen (o.a. de invloed op rioolwater). In dit traject wordt ook gekeken naar het verminderen van verspilling en naar de mogelijkheid om niet gebruikte producten terug te laten brengen naar de apotheek - en deze medicijnen mogelijk opnieuw uit te reiken. Dit is vooral relevant voor de duurdere medicijnen.

De toetsingscommissie toont begrip voor de complexe wereld waarin wordt gewerkt, binnen een internationale context en met een systeem van medicijnregistraties. De toetsingscommissie moedigt een gesprek aan met internationale partners, om een plan te maken met meetbare doelstellingen. Dat geldt ook voor het geven van bekendheid aan het proces in Nederland bij partners en Europese koepelorganisaties, ten behoeve van een goede voorbereiding op de toekomst.

De toetsingscommissie vraagt als 'voorbeeld-casus' wat de consequenties zijn als men bijvoorbeeld een glazen verpakking zou aanpassen. De branche geeft aan dat er dan een registratiewijziging moet worden gedaan. Product en verpakking zijn één voor de wet en worden gezamenlijk geregistreerd. De mogelijkheden om veranderingen aan te brengen zijn lastig in verband met deze registratie. Als meerdere leveranciers in het dossier zijn betrokken, dan moeten deze allemaal worden ge-audit, wat extra werk is.

Er zijn ook zaken die ertoe leiden dat er meer productvarianten ontstaan. Zo wil het ministerie van VWS graag kleinere verpakkingen om verspilling van medicijnen tegen te gaan. Hierdoor is er meer verpakking per producthoeveelheid. Conflicterende regelgeving is eveneens een issue. Een voorbeeld: braille versus dunner karton. Wetgeving gaat in dergelijke gevallen voor.

De branche benoemt dat het goed is, dat in dit proces van het maken van een brancheverduurzamingsplan alle aspecten nog eens worden bekeken. Ook wordt naar andere landen gekeken en wordt daar inspiratie vandaan gehaald.

Op de vraag van de toetsingscommissie of er ook weggooisymbolen op de verpakkingen mogen worden gebruikt, antwoordt de branche dat dit niet mag door wetgeving. Het mag hooguit op het lipje van de doosjes. Communicatie naar de consument hierover kan ook door middel van communicatie in de apotheek, zo wordt gesteld.

De toetsingscommissie heeft ter zitting aanbevelingen gedaan aan de branche, om over te nemen in het plan. Deze aanbevelingen staan in het volgende hoofdstuk.

3. Aanbevelingen van de toetsingscommissie aan branche 'Farmacie en zelfzorggeneesmiddelen'

Het brancheverduurzamingsplan verpakkingen van de branche 'Farmacie en zelfzorggeneesmiddelen' heeft de toetsing op 12 mei 2015 onvoldoende doorstaan. Op 21 mei 2015 heeft de toetsingscommissie een lijst met aanbevelingen opgesteld en aan de branche toegestuurd. Kern daarvan is: neem de stip op de horizon, de trends en andere ontwikkelingen aan het begin van uw plan mee in het grotere plaatje. Hiermee onderbouwt u ook welke doelen u uiteindelijk kiest.

De aanbevelingen zijn:

- Kwantificeer de hoeveelheid PVC die nog aanwezig is, of/wanneer die is uitgefaseerd.
- Maak een hoofdstuk EU-partners en benoem dat u ernaar streeft om dit onderwerp Europees op de kaart te zetten, bij de hoofdkantoren en de brancheorganisaties. Maak hier een inspanningsverplichting van.
- Neem in uw plan op wat voor onderzoeken de branche zelf gaat uitvoeren en of u een voorstel wilt doen voor fundamenteel onderzoek voor het onderzoeksprogramma van het KIDV.
- Benoem hoe u de kwantificering gaat opbouwen. Leg hierbij de link met de monitoring van het plan.
- Onderbouw duidelijk in het plan waarom er geen onderscheid valt te maken tussen koplopers, middenmoters en achterblijvers.
- Medicijnen die in de laatste vijf jaar op de markt zijn gekomen, betreffen maar 0,5% van de markt. Neem in het plan mee wat de impact van die 0,5% is.
- Met betrekking tot hoogst haalbaar doel I, *'Producteenheden in de secundaire verpakking optimaal op de gebruikelijke recepten afstemmen'*: Geef aan hoe groot dit doel is ten opzichte van het totaal en maak duidelijk hoe zichtbaar wordt wat er over 3,5 jaar is verbeterd. Maak inzichtelijk hoe dit proces gaat verlopen, hoe de trend wordt weergegeven en zet er een doel bij. Hier past een onderzoek bij.
- Met betrekking tot hoogst haalbaar doel II, *'Blisterverpakkingen voor Geneesmiddelen Distributie Systemen (GDS) vervangen door bulk verpakkingen'*: Benoem dit doel als onderzoeksthema in plaats van hoogst haalbaar doel.
- Met betrekking tot hoogst haalbaar doel III, *'Herverpakken en leveren van deeldozen met minstens de helft verminderen'*: Kwantificeer dit doel en neem een kwantitatieve nulmeting op.
- Met betrekking tot hoogst haalbaar doel IV, *'Uitfasering van kostenvrije draagtassen in apotheken'*: Faseer de tasjes uit zoals gebeurt in rest van Nederland, neem dit op in het plan.
- Met betrekking tot hoogst haalbaar doel V, *'Waar mogelijk geen stickers gebruiken op tertiaire verpakkingen, maar direct printen op folie en kartonnen dozen'*: Geef als doel aan om waar mogelijk geen stickers te gebruiken. Of alleen PE-stickers op folie en papieren stickers op omdozen. Probeer dit doel per stap te verduidelijken en neem het op in de nulmeting.
- Met betrekking tot hoogst haalbaar doel VI, *'Bij nieuwe producten kiezen voor het meest duurzame verpakkingsmateriaal onder de waarborging van productkwaliteit en –veiligheid en economische haalbaarheid'*: Kies een andere formulering voor dit doel en maak het concreter.
- Met betrekking tot hoogst haalbaar doel VII, *'Onderzoek naar gebruik van 100% gerecycled karton voor secundaire en tertiaire verpakkingen. En indien nodig FSC materiaal'*: Formuleer in het plan dat u in 2015 de nulmeting start betreffende het type vezels in kartonnen doosjes en dat u op basis daarvan een hoogst haalbaar doel voor 2018 en 2022 opstelt. Geef aan op welke datum het doel kan worden gespecificeerd. Pas de 20-80 regel toe, door navraag te doen bij de 20% van de leveranciers die 80% van de producten leveren. Indien relevant: geef ook de issues/belemmeringen aan omtrent mogelijke lange termijn contracten met leveranciers. Voor wat betreft de inzet van logo's is de aanbeveling om de ambitie te formuleren dat dit wordt gecheckt bij de registratie instantie.

- Met betrekking tot hoogst haalbaar doel VIII, *'Andere wijze van klaarzetten en meegeven van medicijnen waarbij de privacy van de klant gewaarborgd blijft'*: Benoem in het plan wat u met de uitkomst van het onderzoek gaat doen.

Op 23 juni 2015 en op 9 oktober 2015 heeft de branche aangepaste versies van het verduurzamingsplan voor verpakkingen ingediend, die nog niet geheel door de toetsingscommissie werden goedgekeurd. Met extra ondersteuning door het KIDV is de branche op 31 maart 2016 tot de finale goedgekeurde revisie gekomen.

Bovengenoemde en overige (kleine) aanbevelingen zijn verwerkt in de hoogst haalbare doelen, die zijn opgenomen in de finale goedgekeurde versie van het brancheverduurzamingsplan. Deze doelstellingen staan in het volgende hoofdstuk, samen met de conclusies (en onderbouwing) van de toetsingscommissie.

De toetsingscommissie verzocht de branche tevens om twee onderzoeksdoelstellingen op te nemen, te weten:

- de onderzoeksdoelstelling om het gebruikte glazen flesgewicht terug te brengen en
- de onderzoeksdoelstelling naar de meest duurzame materiaalkeuze voor kunststof flesjes (PE, PP, PET), met als streven dit te standaardiseren.

Volgens de branche kon deze aanbeveling niet binnen werkbare tijd door de leden worden overgenomen. Er is voor gekozen om in paragraaf 2.2. van het brancheverduurzamingsplan het belang en de intentie te formuleren omtrent de verdere toekomst. Daarin wordt gesteld om deze doelstellingen over te nemen in het volgende brancheverduurzamingsplan verpakken. De toetsingscommissie benadrukt dat ze dit als een gemiste kans ziet, maar laat deze situatie niet als belemmering in de weg staan van de branche om aan de slag te gaan.

4. Conclusies en onderbouwing van de toetsingscommissie

De toetsingscommissie concludeert dat de doelen in het brancheverduurzamingsplan verpakkingen van de branche 'Farmacie en zelfzorggeneesmiddelen' hoogst haalbaar en realistisch zijn - op basis van de kennis en ervaring van de commissie - en dat de aanbevelingen van de commissie naar aanleiding van de toetsing zijn overgenomen in het aangepaste brancheverduurzamingsplan.

De toetsingscommissie ziet het als een gemiste kans dat de aanbeveling om twee onderzoeksdoelstellingen op te nemen niet zijn overgenomen in het brancheverduurzamingsplan, te weten de onderzoeksdoelstelling om het gebruikte glazen flesgewicht terug te brengen en de onderzoeksdoelstelling naar de meest duurzame materiaalkeuze voor kunststof flesjes (PE, PP, PET), met als streven dit te standaardiseren.

De brancheorganisaties Bogin (Biosimilars en generieke geneesmiddelindustrie Nederland), Nefarma (Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen Nederland), Nepharm (Fabrikanten en Importeurs van Zelfzorggeneesmiddelen) en KNMP (Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering van de Pharmacie) hebben gezamenlijk de volgende hoogst haalbare doelen voor 2018 geformuleerd:

[I. Producteenheden in de secundaire verpakking optimaal op de gebruikelijke recepten afstemmen. Eind 2018 30% in optimale verpakkingen.](#)

Samen met farmaceutische bedrijven (leden van de koepels) wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om dit doel te bereiken aan de hand van 'good practices'. Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek, wordt gezamenlijk met leden kwalitatief uitgediept en een branche-brede richtlijn opgesteld voor het integreren van duurzaam verpakken in productontwikkeling/registratieproces. Het betreft hier nieuwe productdossiers en bestaande dossiers waar stabiliteitsdata voor duurzamere opties beschikbaar zijn. Het wordt toegepast op productie in Nederland voor de Nederlandse markt en er wordt gestuurd op de toepassing bij internationale producenten.

Conclusie Toetsingscommissie:

Dit doel gaat over de inzet van efficiëntere verpakkingen die bijdragen aan de reductie van de hoeveelheid gebruikt verpakkingsmateriaal per producteenheid. De toetsingscommissie ziet dat de branche met dit doel betrokkenheid toont en zich wil inzetten. De toetsingscommissie ziet dit doel als een goede manier om de beste praktijken van koplopers te laten doorwerken naar middenmoters en achterblijvers op het gebied van duurzaam verpakken.

[II. Blisterverpakkingen voor Geneesmiddelen Distributie Systemen \(GDS\) vervangen door bulkverpakkingen. Eind 2018 is het percentage van geneesmiddelen dat wordt gebruikt door GDS-bedrijven en niet in blister is verpakt, maar in een pot met losse tabletten, met 50% gestegen. Dit betreft alleen tabletten die uit oogpunt van kwaliteit zowel in blister als in pot kunnen worden geleverd. Eind 2018 is het streven dat minimaal 50% in optimale verpakkingen wordt verpakt.](#)

Bulkverpakkingen verlagen de hoeveelheid verpakkingsmateriaal die wordt gebruikt per tablet. Het doel heeft betrekking op de producenten van producten voor Geneesmiddelen Distributie Systemen en wordt toegepast op productie in Nederland voor de Nederlandse markt. Er wordt gestuurd op de toepassing bij internationale producenten.

Conclusie Toetsingscommissie:

De toetsingscommissie acht dit een realistisch en hoogst haalbaar doel, omdat hiermee een reductie van de hoeveelheid verpakkingsmateriaal per producteenheid wordt bereikt. Daarbij committeert de branche zich aan de doelstelling, onafhankelijk van de nulmeting van de huidige situatie: een stijging met 50% van de hoeveelheid producteenheden (tabletten) die van blister naar bulkverpakkingen gaan in 2018. Omdat naar verwachting het grootste deel van de producten nu nog in blisters wordt verpakt, is tevens een drempel geformuleerd waarbij minimaal 50% van de tabletten in 2018 in bulkverpakkingen zijn verpakt.

III. Herverpakken en leveren van deeldozen met minstens de helft verminderen. Eind 2018 minimaal 70% in optimale verpakkingen.

Door herverpakken en levering van deeldozen te verminderen, wordt in de keten minder verpakkingsmateriaal gebruikt. Dit doel wordt toegepast op productie in Nederland voor de Nederlandse markt. Er wordt gestuurd op de toepassing bij internationale producenten.

Conclusie Toetsingscommissie:

De toetsingscommissie acht dit een realistisch en hoogst haalbaar doel, omdat hiermee een reductie van de hoeveelheid verpakkingsmateriaal wordt bereikt per producteenheid. Daarbij committeert de branche zich aan een doelstelling, onafhankelijk van de nulmeting van de huidige situatie: een daling van minimaal 50% van de hoeveelheid deeldozen in 2018. Ook is voor 2018 een minimale drempel van 70% geformuleerd. Dit wil zeggen dat 70% van de producten in een optimale verpakking wordt geleverd en dus niet wordt herverpakt.

IV. Uitfasering van kostenvrije draagtassen in apotheken.

De uitfasering van kostenvrije *plastic* draagtassen is als wet al geïmplementeerd. Dit omvat de praktijk in apotheken. Dit hoogst haalbaar doel betreft de extra uitfasering van kostenvrije niet-plastic draagtassen in apotheken.

Conclusie Toetsingscommissie:

De toetsingscommissie acht dit een passend streven, met als kanttekening dat apotheken sowieso navolging dienen te geven aan de wettelijke uitfasering van kostenvrije plastic draagtassen.

V. Waar mogelijk geen stickers gebruiken op tertiaire verpakkingen, maar direct printen op folie en kartonnen dozen. Indien stickers noodzakelijk zijn: alleen nog PE stickers op folie en papieren stickers op kartonnen verpakkingen. Na de nulmeting reductie met 50%, eind 2018.

Door het gebruik van stickers te verminderen, neemt de recyclebaarheid van de kartonnen dozen toe. Door stickers te gebruiken die vervaardigd zijn uit hetzelfde materiaal als de rest van de verpakking, neemt de recyclebaarheid toe. Dit doel wordt toegepast op productie in Nederland voor de Nederlandse markt. Er wordt gestuurd op de toepassing bij internationale producenten.

Conclusie Toetsingscommissie:

De toetsingscommissie acht dit een realistisch en hoogst haalbaar doel, omdat het toepassen van monomaterialen zorgt voor betere recycle mogelijkheden en bijdraagt aan de visie op lange termijn, namelijk het streven naar een circulaire economie voor verpakkingen. Met name het gebruik van kunststof stickers op kartonnen dozen verstoort de recyclebaarheid in het proces van de kartonrecycling. Het doel is kwantitatief geformuleerd: een reductie van 50% van de hoeveelheid gebruikte stickers wordt in 2018 gerealiseerd. Ook het streven om, indien stickers onvermijdelijk zijn, stickers van hetzelfde materiaal te gebruiken, bevordert de recyclebaarheid van gebruikte verpakkingsmaterialen.

VI. Integreren van het verduurzamen van verpakkingen in het ontwikkelingsproces voor nieuw op de markt te brengen medicijnen onder waarborging van productkwaliteit en -veiligheid en economische haalbaarheid.

Het is voor de branche van bijzonder belang om verduurzamingsmogelijkheden voorafgaand aan het registratieproces te benutten. Dit zal leiden tot reductie van materiaalgebruik en van schadelijke stoffen in verpakkingen en kan daarnaast de recyclebaarheid verbeteren. Dit doel wordt toegepast op productie in Nederland voor de Nederlandse markt. Er wordt gestuurd op de toepassing bij internationale producenten.

Conclusie Toetsingscommissie:

De toetsingscommissie acht het van belang dat de branche daar waar het kan invloed uitoefent op de ingezette verpakkingen. Verpakkingen die nog moeten worden geregistreerd en goedgekeurd in het proces kunnen nog worden verbeterd door het volgen van verduurzamingsstappen in de ontwikkeling van de verpakking.

De brancheorganisaties hebben gezamenlijk de volgende onderzoeksdoelstellingen voor 2018 geformuleerd:

VII. Onderzoek naar de mogelijkheden om in verpakkingen toegepast PVC een kleuring mee te geven. Onderzoek naar de mogelijkheden om PVC op termijn uit te faseren (focus op blisters en stickers).

Door PVC een kleuring mee te geven kan het na afdanking beter worden gesorteerd, waardoor het niet meer onterecht in een recycleerbare kunststofstroom terecht kan komen. Uitfasering van PVC in de levensmiddelenindustrie is een van de prestatiegaranties in de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 – 2022, in verband met de negatieve impact voor het milieu van dit type kunststof. Om dezelfde reden is het relevant om dit materiaal uit te faseren binnen deze branche.

Conclusie Toetsingscommissie:

De toetsingscommissie acht dit een passend streven, omdat het bijdraagt aan een schonere kunststoffenstroom in de afdankfase.

VIII. Onderzoek naar gebruik van 100% gerecycleerd karton voor secundaire en tertiaire verpakkingen. Waar karton van nieuwe vezels noodzakelijk is, gebruik van gecertificeerd karton (FSC of gelijkwaardig).

Implementatie van ‘good practices’ door bedrijven in de branche levert een verdubbeling van de hoeveelheid gebruikt gerecycleerd karton op. Dit is afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek (punt c bij deze doelstelling in het brancheverduurzamingsplan Verpakkingen ‘Farmacie en zelfzorggeneesmiddelen’), indien de uitkomst positief is, wordt de verdubbeling vastgesteld. Op basis van de genoemde onderzoeken worden kwantitatieve doelstellingen geformuleerd in 2017 o.b.v. de uitkomsten voor wat betreft de inzet van gecertificeerde kartonvezels. Beoogde doelen zijn: eind 2018 80% FSC karton, eind 2019 90% FSC karton en eind 2020 100% FSC karton.

Dit doel beoogt de reductie van de hoeveelheid ‘virgin’ materiaal voor het produceren van verpakkingen en waarborgt de duurzame herkomst van het aandeel ‘virgin’ materiaal in verpakkingen.

Conclusie Toetsingscommissie:

De toetsingscommissie acht dit een belangrijk onderzoek waarin ook enkele indicatieve doelstellingen voor de toekomst zijn verwerkt. Deze onderzoeksdoelstellingen zijn van belang, omdat de toepassing van gerecycleerde vezels bijdraagt aan een circulaire economie voor verpakken. Het gebruik van gecertificeerd houtvezel voor karton zorgt voor een toename van duurzaam beheerde bossen.

IX. Onderzoek naar mogelijkheden om geneesmiddelen op een andere manier klaar te zetten voor consument (zonder papieren zakjes), waarbij de privacy van consumenten gewaarborgd blijft.

Door geneesmiddelen anders klaar te zetten, kan een besparing worden gerealiseerd op de 100 miljoen papieren zakjes per jaar (schatting KNMP) die worden meegegeven door Nederlandse apotheken. Een alternatief dat kan worden onderzocht, is het gebruik van biologisch afbreekbare draagtassen die eveneens aan de cliënt kunnen worden meegegeven.

Conclusie Toetsingscommissie:

De toetsingscommissie acht dit een passend onderzoek, omdat het een mogelijke reductie van verpakkingsmateriaal kan opleveren.